

Nettverk
for Private
Høyskoler

Oslo 17.10.14

Kunnskapsdepartementet

Høring – DAMVADs evaluering av kvoteordningen

Det vises til Kunnskapsdepartementets brev om evaluering av kvoteordningen, datert den 7. juli 2014. Det er bedt om tilbakemelding på vurderinger, konklusjoner og anbefalinger i evalueringsrapporten og på enkelte særskilte problemstillinger.

Generelt

For private høyskoler har kvoteordningen vært et betydelig insentiv siden ordningen ble lansert på midten av 1990-tallet. I tidligere ordninger var det relativt få private høyskoler som deltok. Med den nye kvoteordningen ble insentivet åpent for flere.

Nettverk for private høyskoler (NPH) vil derfor innledningsvis understreke betydningen av at et (fortsatt) nasjonalt insentiv for internasjonalisering og bistand i høyere utdanning, slik kvoteordningen har vært, fortsatt må være åpent for private høyskoler.

Kvoteordningen har gitt private høyskoler anledning til å utvikle:

- engelskspråklige undervisningstilbud som akseptert undervisningsspråk i Norge
- samarbeidsavtaler med høyere utdanningsinstitusjoner i majoritetsverden
- en mere internasjonalt preget campus med internasjonale studenter på helgradsstudier, og på ulike gradsnivåer (ba, ma, phd)

Av de private høyskolene er det bare Diakonhjemmet Høgskole som har bidratt til evalueringen som konsulentfirmaet DAMVAD gjennomført. Det er fullt forståelig at utvalget av norske institusjoner måtte avgrenses. Men med bare en privat høyskole (DH) er det vanskelig å evaluere kvoteordningens betydning for private høyskoler og heller ikke om det finnes ulike resultater i statlige og private utdanningsinstitusjoner.

Nettverk for private høyskoler (NPH)
The Norwegian Network for Private Higher Education Institutions
Pb.5144 Majorstuen, 0302 Oslo
arne.j.eriksen@mf.no tlf. 22590558/ 92012813

Det er et generelt inntrykk at kvoteordningen har hatt stor betydning:

- for privat høyskolars internasjonalisering og for videreutvikling av deres bistandsprofil bl.a. med tanke på utviklingen av bistandsrettede studieprogrammer
- for private høyskolars institusjonelle internasjonaliseringsstrategiske arbeid, tett knyttet opp til institusjonsledelsen og ikke (stadig mer) knyttet til strategisk arbeid på fakultets- og instituttnivå. Dette forhold som rapporten finner kritikkverdig ved statlige institusjoner finnes knapt i private høyskoler. Her har kvoteordningen vært forankret i det institusjons-/eierstrategiske arbeidet.
- for å opprettholde et globalt perspektiv på internasjonaliseringen av norsk høyere utdanning i en fase da Bologna prosessen og EUs programmer for å etablere et høyere utdanningsområde (EHEA) lett kunne gjort internasjonalisering til et internt, europeisk prosjekt

Kvoteordningen har derfor etter NPHs mening, bidratt til at norske private høyskoler i dag kan møte utfordringer knyttet til morgendagens viktige internasjonalisering. Kvoteordningen har også bidratt til å gjøre Norge til et attraktivt studieland for utenlandske studenter hel- og delgradsstudenter (jfr SIUs Mobilitetsrapport 2013).

NPH mener derfor at de statlige kvoteordningens kostnader, i hovedsak knyttet til kvotestipendier, har vært kostnadseffektive investeringer. Det må imidlertid ikke unnlås at det har fulgt betydelige institusjonelle kostnader med å rekruttere kvotestudenter, sikre god utdanningskvalitet og god gjennomstrømning. Kvote studieplassene i private høyskoler kan ikke sies å ha vært fullfinansiert gjennom finansieringssystemet.

Høringsbrevet etterlyser svar på spørsmål knyttet til et internasjonaliseringsspektiv og et bistandsperspektiv på kvoteordningen. NPH mener disse to perspektivene ikke bør holdes adskilt, men sammenholdes tett. En fornyet kvoteordning bør ivareta begge perspektiver selv om hovedhensikten fortsatt bør være bistand. Her vil Senter for internasjonalisering (SIU) kunne gis i oppdrag å ivareta et tydelig bistandsperspektiv i sin forvaltning av en fremtidig ordning i tråd med nasjonale strategier.

Utdanningspolitiske internasjonaliseringsstrategier

1. Forslag om alternativ bruk av midlene som ligger i kvoteordningen, som i større grad støtter opp om internasjonaliseringsstrategiene for norsk høyere utdanning.

DAMVADs rapport viser til at det finnes internasjonaliseringsstrategier på ulike nivåer i norsk høyere utdanning.

Som nevnt vil dette i liten grad gjelde for private høyskoler

DAMVAD mener kvoteordningen i første rekke i dag er koblet til fakultets- og instituttnivået. Blant de private høyskolene er dette annerledes (se ovenfor). I private høyskoler har kvoteordningen vært forankret i eiers samfunnsoppdrag og har dermed utgjort en viktig del av strategiplanene på institusjonsnivå.

NPH mener at kvoteordningen bør vikles videre. Men ordningen kan med fordel konsentreres om færre land og det bør sørges for at studieprogrammene som kvotestudenter rekrutteres til, har et solid/ robust studenttall. NPH vil her støtte DAMVAD-evalueringens forslag om å forenkle forvaltningen av ordningen ved at den enkelte institusjon forvalter stipend tildelt av SIU i henhold til en årlig kvote. Å utelukke Lånekassen fra dagens ordning vil innebære

mange fordeler, og det synes tilstrekkelig å etablere en avtale om forventet hjemreise etter endt studietid mellom student og institusjon (jfr. engelsk praksis).

2. Kvoteordningen er en ren mobilitetsordning som legger til rette for at studenter fra definerte land kan ta en gradsutdanning i Norge.

a. Omdefinering av midlene som ligger i ordningen i retning av et partnerskapsprogram
Kvoteprogrammet bør ikke etter NPHs mening følges opp av et like omfattende nasjonalt (norsk) engasjement med diplomati, styrer og rådgivere som de såkalte partnerskapsprogrammene. Kvoteordningen bør forbli en mobilitetsordning på minst samme budsjettnære nivå som idag, men gjerne utvikles i nær kontakt med norsk bistands- og utdanningspolitikk.

b. Hvilke land bør et eventuelt partnerskapsprogram rette seg mot?
Et eventuelt partnerskapsprogram bør primært omfatte land i majoritetsverden som norsk bistandssamarbeid er innrettet på. BRIKS-landene (jfr spm. 3) kan også med fordel tas med i ordningen. Men antallet land kan altså med fordel reduseres, men her må kriterier tydeliggjøres.

Det kan også vurderes å inkludere aktuelle land som gir kandidatene en norsk utdanning med en kulturell læring om norsk samfunnsliv, noe som kan vise seg relevant for ansettelse i norske selskaper i utlandet. Dette vil bringe et relevant, næringspolitisk perspektiv inn i ordningen.

Bistandspolitiske strategier

1. Rapporten anbefaler at profilen til stipendiatene blir mer styrt av behovet i det landet de er rekruttert fra enn tilfellet er i dag.

NPH har etter en opprinnelig plassering av kvoteordningen på mastergradsnivå, registrert et økt behov i majoritetsverden for studieprogrammer på phd-nivå. Per i dag er kvoteordningen lite egnet for phd-studenter. Det bør derfor utredes hvordan kvoteordningen kan ivareta forskerutdanninger.

2. Det anbefales videre at ordningen bidrar mer til strategisk institusjonsbygging i utviklingsland enn tilfellet er i dag. Hvordan bør den i tilfellet endres?

NPH mener kvoteordningen bør opprettholdes som stipendprogram. Men i tillegg bør det gis insentiver til de relevante norske fagmiljøer som bidrar best til strategisk institusjonsbygging i utviklingsland. NPH mener kvoteordningen ikke bare bør være forbeholdt disse miljøene.

3. På hvilken måte kan ordningen anvendes for å styrke det strategiske samarbeidet mellom norske uh-institusjoner og høyere utdanningsinstitusjoner i utviklingsland?

Kvoteordningen bør fortsatt være basert på formelle opptaksprosedyrer av studenter fra land som omfattes av ordningen. Studenttallet bør økes fra dagens nivå. Både sett på bakgrunn av muligheter for en forenklet administrasjon av ordningen og den «trussel» som ligger i Regjeringens forslag om å innføre skolepenger for helgradsstudenter fra tredjeland.

Med vennlig hilsen for
Nettverks for private høyskoler

Vidar L. Haanes
Leder
(sign)

Arne J.Eriksen
Sekretær
(sign)